

Josep Segrelles als 20 anys.

L'esport al museu

Josep Segrelles, un artista injustament poc valorat i molt oblidat

R. Balius i Juli

L'encara recent evocació del centenari de la fundació del Club de Futbol Barcelona, ha permès recordar i revalorar l'il·lustrador i pintor Josep Segrelles. Recordar-lo a través del cartell commemoratiu de les Noces d'Argent del Club i revalorar-lo mitjançant una extraordinària exposició antològica presentada en el Museu del Barça.

Josep Segrelles i Albert va néixer a Albaida, País Valencià, l'any 1885, lloc on va passar la primera infància. A partir de 1894 viu a la ciutat de València, on va començar la seva formació artística a l'Escola de Belles Arts de Sant Carles amb Isidre Garuelo. També va rebre algunes lliçons de Joaquim Sorolla. A principi de segle es va traslladar a Barcelona i va estu-

diar, entre 1905 i 1909, a l'Escola Superior d'Arts (l'anomenada Llotja).

Cap a l'any 1910 es va iniciar com a il·lustrador. El seu primer treball és un llibre dedicat al jiu-jitsu, esport que aleshores gaudia de gran popularitat a Catalunya. Després va realitzar les il·lustracions per a uns quaderns populars d'aventures (*Dick Navarro* i *Montbers el Pirata*) i per a

F. C. BARCELONA
INAUGURACIO
DEL NOU CAMP DE JOC
GRANS PARTITS
Dies 20 i 21 de Maig
SAINT MIRREN - F. C. BARCELONA
Dia 25 de Maig
SAINT MIRREN - NOTTS COUNTY

Cartell Inauguració Camp de Les Corts (1923).

Dibuix preparatori i cartell, Noces d'Argent (1924).

Dibuix preparatori i oli s.f., Josep Samitier.

Oli sobre fusta, Agustí Sancho.

novel·les policiaques. Més endavant va col·laborar amb les editorials més importants del país com Granada, Molina, Salvat i Araluce; els dibuixos per als llibres infantils d'aquesta última empresa li donen entrada a totes les llars. Èxit especial tingueren algunes obres entre les quals cal destacar *Las mil y una noches*, *Las Florecillas de San Francisco*, *La vida de San José de Calasanz* i *La vida de San Vicente Ferrer*. El 1922 l'editorial Gallach-Calpe li va encarregar una gran edició de *Don Quijote*, obra que, curiosament, va publicar Espasa-Calpe com esdeveniment artístic nacional l'any 1966, amb 106 il·lustracions en color i 125 dibuixos a la ploma. Va participar també en nombroses revistes com *L'Esquella de la Torratxa*, *La Campana de Gràcia* i *La Jornada Deportiva* de Barcelona, *La Esfera* i *Blanco y Negro* de Madrid i, fins i tot, en *Illustrated London News* de Londres; aquesta revista

li va contractar, entre 1927 i 1932, les pàgines centrals del número nadalenc. Durant aquests anys va conrear alhora la il·lustració i la pintura, encara que aquesta concurrència va provocar una certa marginació per part de la crítica. Per altra banda, el seu art, que era molt personal, de tècnica acadèmica que defugia les avantguardes, va impedir que se li reconegués, com mereixia, un lloc preminent dins del panorama artístic de l'època. Malgrat això, van ser nombroses les exposicions que va presentar a diferents sales de Barcelona, València, Madrid i Londres. L'any 1929 va guanyar la Medalla d'Or de l'Exposició Internacional de Barcelona per la il·lustració de *la Divina Comèdia*. El mateix any, va viatjar al Estats Units on l'èxit el va obligar a sojornar-hi uns quatre anys. En aquest temps va col·laborar amb revistes tan prestigioses com el *New York Times*, *The Art Digest*, *Park Avenue*, *Cosmopolitan* i *Fortune*. El 1932 va tornar a Espanya i va fixar la seva residència en el seu poble natal.

Després de la Guerra Civil va projectar i dissenyar a Albaida la seva Casa-Museu, que es va inaugurar l'any 1943, i en la qual es pot seguir la seva quotidianitat i la seva trajectòria artística a través dels diferents indrets de la casa i de l'exposició permanent de les seves obres. En aquests anys va dedicar-se fonamentalment a la pintura de temàtica religiosa, va col·laborar en la reconstrucció d'esglésies i va acomplint els nombrosos encàrrecs que rebia del País Valencià, d'Espanya i de l'estranger. Paral·le-

lament a aquesta etapa *mística*, que va desenvolupar-se fins la seva mort, cap el 1950 inicià una etapa que ell mateix anomena *sideral*: olis, aquarel·les i dibuixos al carbó reflecteixen la seva desbordada fantasia en la creació d'escenaris còsmics imaginaris i personatges de ficció procedents d'altres galàxies. Sense deixar mai de treballar, va morir a Albaida l'any 1969, deixant inacabada una obra de grans dimensions, *Pentecosta*, que pot admirar-se a la seva Casa-Museu.

A posta hem deixat per al final comentar uns aspectes de l'obra de Josep Segrelles que ens interessien molt especialment. Ens referim al Cartellisme i a l'Esport. En el cartellisme conviuen les dues vessants

Oli sobre fusta, Paulino Alcántara.

Organizado por
GRAFIC-SPORT
Eslugas-Salón de San Juan
2 de Enero de 1927

Cartell VIII Premio Jean Bouin (1927).

REAL AERO CLUB DE CATALUÑA.
PRUEBA DE HIDROAVIONES
BARCELONA-PALMA DE MALLORCA-
VALENCIA-BARCELONA. 23-30 MAYO 1920

Cartell Real Aero Club de Catalunya (1920).

que fins ara hem analitzat: la il·lustració i la pintura. Generalment els esbossos dels cartells són conseqüència de la seva condició d'il·lustrador, mentre que després l'obra s'enriqueix amb la pintura. La majoria de cartells s'estructuren al voltant d'una zona central, que equilibra l'obra, envoltada d'element dinàmics, en alguns, singularment en els de temàtica esportiva, predomina la dinàmica sobre el nucli estàtic, sense que en cap d'ells es perdi l'estabilitat del conjunt. És característica la conjunció de llum i color, concurrent en tots els seus treballs.

Des de l'any 1918 en què presentà els primers cartells, la seva tasca en aquest camp és extensíssima. Els més coneguts foren *Jabones Barangé* (1918-1922), *So-*

ciudad Protectora de Animales (1922), *Papel de fumar Gol* (1924- 1929), els 12 dedicats a la *Compañía Española de Turismo* (1926), *Aceite de oliva* (1928), *Exposición Internacional de Barcelona* (1929), *Automóviles Ford* (1930), *Automóviles Lincoln* (1930), *Lotería Nacional* (1933) i *Centenario de San Vicente Ferrer* (1955).

L'activitat de temàtica esportiva de Josep Segrelles és intensa durant els anys vint. Es va iniciar amb els cartells dedicats al *Real Aero Club de Catalunya* (1920), i a la *Gran Semana Internacional de Automovilismo* (1923) i es mou especialment a l'entorn del Futbol Club Barcelona, per al qual va realitzar, l'any 1923, l'anunci de la *Inauguració del Camp de les Corts*. El 1924, va aconseguir guanyar el concurs convocat per designar l'autor del cartell oficial de les *Noces d'Argent* del Club, amb una obra que és un excel·lent exemple de color, llum i dinamisme; en aquest cartell hi ha una noia bonica, frívola i joiosa, que està asseguda sobre l'escut del Barça i envoltada pel voleiar de la bandera blaugrana, porta a la falda una pilota de futbol de les aleshores reglamentàries.

A més de nombrosos cartells dedicats a diferents activitats barcelonistes, en va realitzar també per al *Real Moto Club de Catalunya* (1924), el *VIII Premio Jean Bouin* (1927) i la *XXVIII Vuelta Ciclista a Catalunya* (1948).

En la recent exposició es van poder contemplar una bona quantitat de dibuixos dedicats al futbol, molts dels quals són esbossos preparatoris de cartells o pintures.

En ells s'observa una mena de predilecció pel jugador del Barça *Josep Samitier*, possiblement la figura més popular durant el anys anteriors a la Guerra Civil. D'aquesta època hem de destacar tres olis sobre fusta, de petit format, amb retrats d'*Agustí Sancho*, *Paulino Alcántara* i l'esmentat *Josep Samitier*. Força interessant és la il·lustració principal del *Llibre d'Or del Futbol Català*.

Sentim una gran satisfacció de pensar que la seva obra de temàtica esportiva ens ha motivat a recordar la figura de Josep Segrelles, artista que en el seu temps no va obtenir el reconeixement de la seva vàlua, al qual tenia dret, i que actualment és trobava força oblidat.

Dibuix color, *Llibre d'Or del Futbol Català* (1928).